

Juridische kwaliteitszorg: in tien punten samengevat

De eerste actuele tafel d.d. 20 april 2016 die het Genootschap belegde ging over het onderwerp juridische kwaliteitszorg. Een lang gekoesterde wens ging daarmee in vervulling. Dankzij een samenwerking tussen het NGB, de VNG en de Stichting Beroepsopleiding Gemeentjuristen (SBG) werd dit mogelijk. Professor Heinrich Winter, hoogleraar bestuurskunde aan de universiteit Groningen leidde het thema in en ging de discussie aan met collegae. Ik vat een en ander in tien punten samen.

- 1) Benoem een portefeuillehouder juridische kwaliteitszorg, liefst de burgemeester. Maak daarmee zichtbaar dat er bestuurlijke aandacht en verantwoordelijkheid is.
- 2) Organiseer een periodiek juridisch vakberaad voor alle medewerkers (MBO, HBO en WO) die zich bezig houden met juridisch werk. In het vakberaad kunnen casus worden besproken, jurisprudentie worden toegelicht, worden stilgestaan bij nieuwe wetgeving enz. Nodig af en toe een gast uit bijvoorbeeld een officier van justitie, een advocaat of een rechter, om kennis en ervaring te delen.
- 3) Laat een juridische audit uitvoeren teneinde een goed beeld te krijgen van de juridische kwaliteitszorg in de breedste zin van het woord.
- 4) Organiseer beleidsprocessen zodat de juridische toets vanaf het begin betrokken is en niet slechts achteraf en dus veelal te laat juridisch advies wordt gevraagd.
- 5) Investeer in de opleiding en vorming van alle juridische medewerkers, bijvoorbeeld via de SBG voor de academische juristen.
- 6) Weet hoeveel geld aan externe juridische advisering wordt uitgegeven en weeg telkens af of dat nodig is. Enerzijds zal externe inhuur nodig zijn bij meer specialistische vraagstukken. Anderzijds moet worden voorkomen dat de interessante klussen te gauw worden uitbesteed.
- 7) Laat de medewerkers die de gemeente vertegenwoordigen tijdens een zitting bij een commissie bezwaar en beroep, de rechtbank of de Raad van State, trainen op gedrag en woordvoering.
- 8) Zorg voor afstemming tussen de bestuurder en de gemeentelijk vertegenwoordiger die optreedt bijdrage bestuursrechter in het kader van de zogenaamde nieuwe zaaksbehandeling. De rechter zal trachten te achterhalen welke vragen tussen partijen werkelijk spelen en hen uitnodigen tot een vergelijk te komen. De gemeentelijk vertegenwoordiger moet dan "bestuurlijke speelruimte" hebben om tot overeenstemming te kunnen geraken.
- 9) Neem in de risicoparagraaf van de begroting een onderdeel "juridische risico's" op. Wanneer een goed overzicht bestaat van lopende zaken, kunnen ook de eventuele risico's worden benoemd. Dat geeft de gemeenteraad ook inzicht en voorkomt verrassingen.
- 10) Stimuleer dat de gemeentjuristen een actieve en positieve houding aannemen in de organisatie. Te vaak worden zij nog ervaren als lastig, denkend vanuit bezwaren en onmogelijkheden. Een goede jurist geeft aan wat wel mogelijk is en hoe dat zorgvuldig kan worden bereikt.

Juridische kwaliteitszorg wordt bepaald door:

- de personen die er inhoud eraan geven,
- de plek die het heeft in de organisatie,
- de processen waarin het is ingebed en
- periodiek beoordeling ervan.

Mr. Aat B.L. de Jonge, burgemeester Dronten en bestuurslid van de SBG